

gospodarske, obrtniške in narodne.

zhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 2. junija 1886.

Obseg: Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske dné 26. maja 1886. — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Spominek Hencijev v Budimu. — Govor gosp. poslanca dr. Poklukarja v državnem zboru dné 13. maja 1886. o odpisovanji zemljiščinega davka. (Dalje.) — Naši dopisi. — Noviĉar.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske dné 26. maja 1886.

Kmalu po 9. uri imenovanega dné zbralo se je nad 70 članov v dvorani ljubljanskega magistrata, da se vdeležé občnega zbora.

Zborovanja udeležili so se tudi visokorodni gg. Andrej baron Winkler, c. kr. deželni predsednik kranjski, Gustav grof Thurn-Valsassina, deželni glavar kranjski in vladni zastopnik g. Anton Globoĉnik, c. kr. vladni svetnik.

Obĉnemu zboru predsedoval je g. podpredsednik J. Fr. Seunig, navzoĉi so pa bili vsi glavni odbor-niki, izvanredno veliko članov iz dezele, posebno iz Postojine in Vrhnike, ter sledeĉi predsedniki podružnic: gg. Janko Kersnik, c. kr. notar in grajšĉak na Brdu, Janez Mesar, župnik in duhovni svetnik v Bohinjski Bistrici, Anton Planinec, posestnik v Boštanji, Matej Pirc, posestnik v Kranji, Alojzij Schrey, poštar in posestnik na Jesenicah, Franjo Legat, posestnik v Lescah, Franc Kotnik, posestnik in tovarnar na Vrdu, Rihard Dolenc, vodja vinarski in sadjarski šoli na Slapu.

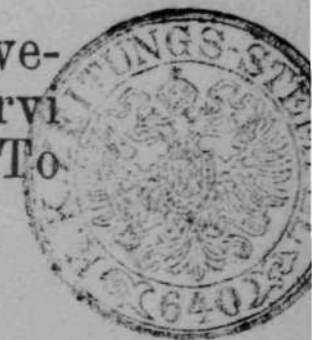
Gospod podpredsednik Seunig otvori zborovanje s pozdravom vsem udeležencem ter se spominja smrti posebno zasluŹnih udov, kakor bivšega druŹbenega predsednika Karola barona Wurzbacha, glavnega odbornika Fr. Ks. Souvana ter dolgoletnega druŹbenega uradnika, blagajnika ter glavnega odbornika Andreja Brusa in prosi izraziti soĉutje umrlim gospodom udom z vstajenjem raz sedeŹev. (Se zgodi.) V svojem govoru pozdravi g. Seunig navzoĉega g. deŹelnega predsednika ter g. deŹelnega glavarja in g. vladnega zastopnika in koneĉno druŹbenemu tajniku naroĉi prebrati zastopnike tujih druŹeb pri tem obĉnem zboru.

DruŹbeni tajnik gosp. Gustav Pirc: Slavni zbor! Vsa povabljená druŹstva imenovala so pri današnjem zborovanji svoje zastopnike, in sicer c. kr. kmetijske druŹbe na Dunaji, v Gradci, Lvovu in Trstu gospoda Karola barona Wurzbacha, ker niso še bile pouĉene o njegovi smrti oziroma odpovedi, c. kr. kmetijske druŹbe v Celovci, Ćrnovicah, Lincu, Opavi ter Solnogradu in hrv.-slav. gospodarsko druŹstvo v Za-

grebu pa gospoda druŹbenega podpredsednika J. Fr. Seuniga.

K drugi toĉki programa „poroĉilo o delovanji glavnega odbora“ govori druŹbeni tajnik gosp. Pirc: Slavni zbor naj me oprosti branja upravniskega poroĉila glavnega odbora, ker je ta uŹe tako dalje ĉasa tiskan v rokah gospodov članov. Vendar pa ne morem kaj, pri tej priliki tem poroĉilu nekaj pojasnil dodati. Nekaka stara navada je oĉitati glavnemu odboru slabo delovanje in to popolno neutemeljeno in brez razlogov. Tudi javno po ĉasnikih domaĉih in nemških se to godi in sam sem imel dostikrat priliko to slišati ob priliki potnih predavanj. Kmalu po lanskem obĉnem zboru oĉital je neki ljubljanski dopisnik v graškem nemškem listu, da je slaba udeležba nasledek malomarnega delovanja glavnega odbora, pod katerim odborom, odkar je v narodnih rokah, druŹba oĉividno peša. To oĉitanje je popolno neopraviĉeno, kajti glavni odbor se nikdar ni peĉal s politiko in njegov predsednik je bil celó odloĉni nasprotnik národni stranki. Tudi oĉitanje v dopisih v dunajske liste o slabem stanji druŹbenega vrta je neopraviĉeno, o tem zamore se prepriĉati vsak sam osebno na imenovanem vrtu. Kar se pa tiĉe družih oĉitanj in posebno onega v nekem slovenskem listu, da druŹba deloma ne more, deloma neĉe vse potrebno storiti, je prvo res, a drugo moram odloĉno zavriniti. DruŹbeni namen je, kmetijstvo v deŹeli zboljševati in pospeševati in v ta namen ima ona na razpolaganje dvojna sredstva. Prve vrste sredstva so ona, pri katerih ni treba nikakih denarnih sredstev, to so peticije na razne merodajne zastope za primerne ukrenitve, naredbe in postave, ki utegnejo biti na korist kmetijstvu. Teh sredstev se je glavni odbor v polni meri posluŹeval in ker je med avstrijskimi kmetijskimi druŹbami obiĉajna zamená taciĉ ukrepov, ni glavni odbor le svoje lastne izkušnje za to porabljeval, ampak dobil je mnogo dobriĉ podatkov in nagibov od družih druŹtev.

Glavni odbor vé, da taka sredstva nimajo prevelike vrednosti, ker naši gospodarji potrebujejo v prvi vrsti navod in izpodbudo k umnejemu kmetovanju. To

doseči je pa največ le mogoče s posluževanjem druge vrste sredstev, to je onih, za katere je treba denarja. Denarja pa družba nima in od 34.000 gold. družbene glavnice je le 22.000 gold. taci, ki družbi obresti nesó. Te obresti v znesku 1000 gold. in redna podpora sl. deželnega zbora v znesku 1050 gold. so edini redni dohodki družbe. S tem denarjem pa glavni odbor pokrije komaj pisarniške stroške, plačo učiteljem na podkovski šoli, vzdrževanje družbenih poslopij itd. in niti bi ne bil on v stanu drevesnice napraviti, ko bi sl. c. kr. vlada in sl. deželni odbor s subvencijo k temu ne bi bila pripomogla. Glavni odbor vestno porabi svoje pičle dohodke v prid domačega kmetijstva, in mislim, da je vzdrževanje podkovske šole, živino-zdravnišnice in družbene drevesnice za to najboljše znamenje. Glavni odbor prosi vsako leto za veliko tisoč goldinarjev podpore pri vis. c. kr. kmetijskem ministerstvu, ono svoje prošnje dobro podpré, a dobí le bore malo denarja, na katerega nimajo pravico le družabniki, ampak kmetovalci cele dežele. Letnino res odrajujejo družabniki, a ves delež, ki pripada glavnemu odboru mora on odrajtati v tiskarno za tisek in administracijo „Kmetovalca“. Da je sploh mogoče „Kmetovalca“ izdajati brez družih posebnih denarnih žrtev družbe, zahvaliti se imamo sotrudnikom, ki za list popolnem brezplačno pišejo. Glavni odbor toraj svojo dolžnost vestno izpolnjuje, a vendar pa moram priznati, da naša družba ne deluje tako uspešno, kakor na pr. ona v Celovci ali v Gradci. Da je temu tako, pa ni krivda našega odbora, kakor tudi ne vse zasluge odbora v Celovci in v Gradci. Da te dve družbi bolj uspešno delujete, je vzrok v živahnem delovanju posameznih udov in podružnic. Kako žalostno je v tej zadevi pri nas. Dve ali tri podružnice še nekaj delajo, osem podružnic je danes tukaj zastopanih, družih 18 še pa za današnjo zborovanje niti zmenilo ni. Glavni odbor podružnicam dopisuje, jih spodbuja, a one največkrat niti ne odgovoré. Udje tirjajo od glavnega odbora „Kmetovalca“ ali „Economia“, podružnice, h katerim dotičniki spadajo, pa uže desetletja niso odrajtale odboru nikakega doneska. Prav moram dati čast. gosp. kolegu tajniku Müllerju v Gradcu, kateri ima dolgoletne izkušnje, kakor je on dejal pri letošnjem občnem zborovanju c. kr. kmetijske družbe v Gradci: „živahno delovanje v glavni odbor morajo prinesiti podružnice, to je prav in ne narobe.“ *) Pri nas pa tudi se v obče ne pozna namen in poklic družbe. Vsaj so udje za to tukaj, da delujejo s združenimi močmi na korist kmetijstva cele dežele, da združeno varujejo svoje interese in potem še le najdejo v skupnih uspehih svojo lastno korist. Ako sem katerega opozoril, naj pristopi družbi, prvo je bilo, da je stavil vprašanje: kaj pa dobim od družbe? Vsak hoče precej imeti kôpo dreves, ali janca, včasih še

*) Čast. g. tajnik Müller je rekel: Glauben Sie, meine Herren, dass dem Centralausschusse eine reiche Erfahrung zu Gebote steht. Solche Filialen, die vom Centralausschusse aus erst zur Thätigkeit angespornt werden müssen, bei denen gedeiht kein rechtes Leben. (Bravo!) Das Leben muss von den Filialen in den Centralausschuss getragen werden, das ist das richtige, nicht umgekehrt. Wenn die Filiale fühlt, oder die Mitglieder fühlen, dass eine Auffrischung des Lebens nothwendig ist, so steht dies ja ganz vollständig in ihrer Hand. Sie braucht ja nur die Filialvorstehung an ihre Pflicht zu mahnen. Die Mitglieder der Filialen müssen die Pression auf ihre Filialleitung ausüben, aber verlangen Sie nicht die Daumschrauben von oben. (Stenogr. Protokoll über die 62. allgemeine Versammlung der k. k. Landwirtschaft-Gesellschaft für Steiermark.)

celó bika, to se ve da vse zastonj. Dokler se pri nas v tej zadevi ne bode na bolje obrnilo, toliko časa ni pričakovati pri najboljši volji boljših uspehov. Konečno si dovoljujem slavnemu zboru sledeče predloge staviti:

Slavni občni zbor naj sklene:

1. odobriti poročilo o delovanju glavnega odbora l. 1885.;
2. izraziti zahvalo deželnemu zastopniku za razne podpore, posebno za podpore na korist sadjarstvu;
3. ravno tako zahvalo izraziti sotrudnikom „Kmetovalca“, kateri uže tretje leto brezplačno delujejo in tako omogočijo izdajanje lista.

K tretji točki programa: „Predlog družbenega računa za l. 1885 in proračuna za l. 1887. poroča g. glavni odbornik Robič.

Gosp. Robič: Jaz menim, da tudi meni lahko oprostislavni zbor branje celega računa ter hočem le skupne svote imenovati. Družba imela je v l. 1885. 6333 gold. in $\frac{1}{2}$ kr. dohodkov in 5446 gold. 51 kr. stroškov, toraj ostane v blagajnici gotovine 886 gold. 49 $\frac{1}{2}$ kr. Z ozirom na proračun za leto 1887. je proračunanih 4339 gold. 47 kr. dohodkov in 4334 gold. 81 kr. stroškov, toraj ne bomo le izhajali, ampak ima nam še preostajati 4 gold. 60 kr. Zarad bilance bi omenjal, da je tu notri ranjki g. Brus še postavil kot glavnično vrednost razne stroje, orodja itd., kar vse skup nima mnogo več vrednosti, kakor stara železnina, in bode za prihodnost treba gledati, to vrednost od družbenega premoženja odpisati. Prosim, da slavni zbor odobri predloženi račun za l. 1887. in izkaz družbenega premoženja. Predlog se sprejme.

Poročevalec o četrti točki programa: „Uravnovanje družbenih služeb in plač družbenim uradnikom ter služabnikom, gospod glavni odbornik J. Murnik poroča: Slavni zbor! Po smrti rajnega tajnikovega pristava A. Brusa prevzel je družbeni tajnik vsa dela ter jih izvrševal s pomočjo pri družbi nastavljenega pomočnega uradnika, zraven tega ima pa zdajšnji tajnik tudi opravišstvo vrta v svoji oskrbi, za kar smo poprej plačevali remuneracijo 20 gold. na mesec. Naloga glavnega odbora je sedaj ukreniti v pisarni tako uradovanje, da zadostuje hitremu in točnemu izvrševanju vseh uradniških del družbe. — Nastane toraj vprašanje, je li ostati pri številu uradniških služeb, kakor je sedaj sistemizirano, ali naj to število skrcimo in manjše število sistemizujemo? Sedanje nadomestovalno uradovanje tajnika skozi pet mesecev je pokazalo, da tajniški pristav ni neobhodno potreben in da je mogoče to službo odstraniti in sicer le na korist družbi. Paragraf 16 družbenih opravil daje v svojem 3. odstavku občnemu zboru pravico, uravnati družbene službe n plače uradnikov. Ravno tako pa tudi določi §. 16. v 14. odstavku, da občni zbor odloči o spremembi pravil. Ker se glavni odbor peča s spremembo pravil in v tej zadevi meni še danes predlagati slavnemu zboru svoje predloge, bode mogoče ob priliki preuredbe pravil, to je, pri prihodnjem zborovanju o tej zadevi bolj odločne nasvete staviti. Za sedaj je pa treba plače na vsak način vsaj začasno uravnati. Dosejanja plača tajniku je bila 420 gold., pristavu 600 gold., blagajniku 120 gold., pomožnemu uradniku 360 gold., in slugi 240 gold., skupaj toraj vsemu pisarniškemu osebju 1740 gold. S to svoto je mogoče shajati tudi brez dvombe za naprej, morda bode še glavni odbor kaj prištedil na korist družbi. Zarad tega stavim predlog: Glavni

odbor naj se pooblasti, število služeb sistemizovati, sedanjim družbenim uradnikom pa primerno zvišati plače, vendar vse te plače ne smejo prekoračiti svote, katero so poprej dobivali vsi uradniki, to so tajnik, pristav, blagajnik in pomožni uradnik skupaj.

Gospod Deschmann: Ako sprejmemo ta nasvet, pridemo le v nasprotje s prejšnjim sklepom, vsled katerega smo sprejeli proračun za l. 1887. Ta proračun določi plače uradnikom ter služabnikom v skupnem znesku 1800 gold. Jaz nisem nikakor nasprotnik odborovemu predlogu in primernemu povišanju plač, vendar bi predlagal dostavek: glavni odbor ima pravico, plače povišati k večjemu v znesku proračunane svote, ki znaša 1880 gold.

Glavni odbornik g. Robič: Dostavek gospoda Dežmana tako nič drugega ne zahteva, kakor odborov predlog. Razložek obstoji le v tem, da je gosp. poročevalec Murnik določno povedal potrebno svoto, med tem, ko je rajnki g. Brus, ki je proračun sestavil, okroglo številko v račun postavil. V resnici nismo nikdar celih 1800 gold. porabili.

Gospod Deschmann: V proračunu določene svote ni dovoljeno prekoračiti. Prištediti se ve da se pa smé. Drugače bi pa sicer ne bilo potrebno predlagati občnemu zboru proračuna.

Poročevalec gospod glavni odbornik Murnik: Jaz nimam prav nič protipredlogu g. Deschmanna, kajti glavni odbor ne misli niti porabiti 1740 gold., po g. Deschmannovem predlogu imel bi pa 1800 gold. na razpolaganje.

Gospod dr. Vošnjak: Ko je zbor potrdil proračun za l. 1887. in v njem svoto 1800 gold. za plače uradnikom, nismo še vedli, da namerava odbor predlagati spojenje tajniške službe s pristavljjo, ki je dosedaj bila dotirana s 720 gld. Proračunana svota je uže iz tega vzroka previsoka. Prav je se ve da, da dobi tajnik za večje delovanje boljšo plačo, vendar pričakujem od odbora, da bode z ozirom na pičle dohodke družbe kaj prištedil pri plačah. Jaz sem sicer za odborov predlog.

Gospod Peruci: Jaz menim, da sta račun in proračun premalo natančno sestavljena. Iz računov ne posnamemo, koliko dobi tiskarna, koliko se izdaja eno ali drugo reč. Tudi menim, da tajnik ne more prevzeti vsega službovanja, ker je tudi potovalni učitelj, vsaj se je naglašalo v nekem občnem zboru, potovalni učitelj niti ne more opravljati službe tajnikove.

Tajnik Pirc: Ako sem si izprosil besede, ni moj namen polemizovati proti drugemu odstavku govora g. Perucija, zato ker se gré za mojo osebo. Kar se pa tiče prvega odstavka g. predgovornika, dovoljujem si ga opozoriti na vabilo v občni zbor, kjer je prav določeno brati: Račun in proračun dobijo gg. družbeniki še pravočasno doposlana, razpoložena sta pa v nadrobni razgled v pisarni kmetijske družbe. Da bi glavni odbor celi podrobni račun pustil tiskati, to uže ne gré zaradi štedenja, sicer je pa oblika, v kateri glavni odbor podaja občnemu zboru te račune, bila določena od občnega zbora. Kedor se bolj zanima, na prosto voljo mu je dano, račune v pisarni družbe ogledati.

Glavni odbornik gosp. Detelja: Uže pri obravnavah glavnega odbora je bilo določeno, pri povišanju plač dosedanje, za plačo odmenjene svote ne prekoračiti, vendar smo bili edini v tem, da je uradnikom za večje delo primerno, zboljšati plačo. Jaz sem proti predlogu gospoda Deschmanna ter priporočam predlog glavnega odbora.

Glavni odbornik dr. Poklukar: Danes se gre le za začasne naredbe v okviru dovoljenega proračuna. Glavni odbor je po gospodu poročevalcu stavil predlog z odločnim zagotovilom, pri plačah nekaj prištediti. Priliko za obširnejši razgovor dal bode itak predlog o spremembi pravil.

Pri glasovanju je skoraj enoglasno sprejet odborov predlog, a dostavek gospoda Deschmanna zavržen.

Podpredsednik g. Seunig: Pridemo k peti točki programa, k volitvi predsednika družbe na mestu umrlega gosp. Karola barona Wurzbacha. Gospodje naj blagovolijo svoje volilne listke oddati. Prosim gg. dr. Vošnjaka in vodjo R. Dolenca, da prevzameta skrutinijum.

(Za čas volitve je seja pretrgana.)

Gosp. dr. Vošnjak: Oddanih je bilo 64 glasov, od teh je dobil gosp. Gustav grof Thurn 58 glasov, drugi so razcepljeni. Izvoljen je toraj gospod grof Thurn. (Burni „živio“-klici.)

Deželni glavar gosp. grof Thurn-Valsassina: Slavni zbor! Zahvaljujem se toplo za čast, katero mi je naklonila c. kr. kmetijska družba kranjska, da me je izvolila svojim predsednikom. Usojam si izreči, da prevzamem častno službo, ako Nj. Veličanstvo moje volitev potrditi blagovoli. Kakor je sploh znano, je kmetijstvo v zadregah in nadlogah, in ker je položaj kmetijstva neugoden, je tudi delovanje kmetijske družbe težavno, družbe, ki ima nalogo, kmetijstvo zastopati in kmetijski napredek pospeševati. Kmetijska enketa, katera je leta 1884. zborovala, je za kmetijstvo važne resolucije sklenila. O teh resolucijah je deželni zbor obravnaval in sklepal, na podlagi deželno-zborskih sklepov je potem deželni odbor na kompetentnih mestih poročila in prošnje vložil. Žalibog, do sedaj deželni odbor še ni takega uspeha dosegel, kakor smo ga pričakovali. Večji del ulog pa še ni rešenih. Sredstva kmetijske družbe so skromna, tedaj se kmetijski nameni ne morejo izdatno denarno podpirati. Ne dá se tajiti, da je tu in tam slabo gospodarstvo vzrok propada kmetijstva, nahajajo se zanikrni gospodarji, vendar tudi marljivi kmetovalec, kateri ima zemljo in živino v redu, zaradi znanih bremen težko izhaja. Omeniti je, da je deželni zbor v zadnjem zasedanju deželno priklado do 3% znižal. Želeti bi bilo, da bi se tudi okrajne in srenjske priklade, katere so v nekaterih krajih izredno visoke, znižale. K taki redukciji bi ravno kmetje lahko pomagali, ki imajo v dotičnih zastopih večidel odločilno besedo. Vsi merodajni krogi, visoka vlada, deželni in državni zastop so preverjeni, da je neobhodna potreba, hirajočemu kmetijstvu pomagati in ga razbremeniti — tedaj smemo ugodnejših časov za kmeta pričakovati. Delajmo skupno na to, da se kmetijsko stanje zboljša in sploh povzdigne. Z vašo pomočjo, gospoda moja, s pomočjo podružnic in z izvrstnim centralnim odborom, prizadeval si bodem častipolni službi zadostovati in bom, ako bode moja volitev potrjena, z zaupanjem prevzel vodstvo slavne družbe. (Živahna pohvala in živio-klici.)

Deželni predsednik gospod baron Winkler: Kot zastopnik vlade z veseljem pozdravljam ravnokar izvršeno volitev. Jaz častitam gospodu grofu Thurnu k novemu dostojanstvu, nič manj pa tudi c. kr. kmetijski družbi, ki je dobila za predsednika moža, koji je tako zelo vnet za blagostanje naše domovine. Gotovo je jako častno in znamenito, da je Nj. Veličanstvo presvitli cesar sam blagovolil ravnokar izvoljenega predsednika kmetijske družbe dvakrat uže imenovati deželnim glavarjem na Kranjskem in pred kratkem imenoval je nj. ekselenca kmetijski minister gospoda grofa Thurna predsednikom deželne komisije za po-

gozdovanje krása. Gotovo je toraj, da bode vodstvo kmetijske družbe izročeno pravim rokam. Kmetijski družbi vošim pa posebno vspešno delovanje. Ne morem pa kaj, da se kot zastopnik vlade spominjam pred kratkem umrlega gospoda predsednika družbe barona Wurzbacha. On ni le deloval za kmetijstvo; ampak bil je vedno izvrsten patrijot in vlada ohranila mu bode vedno častni spomin.

(Konec prihodnjič.)

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

30.

Pri kralju dahomejskem.

De Suza v Whydah-i blizo Benina bil je imovit mož. Tržil je z zarobljenimi črnici, kar meni se vé da ni bilo všeč, ali mož je imel veliko veljavo pri kralju dahomejskem, in to mi je bilo po volji. On mi je šel na roko, da sem mogel priti na dvor te črne svitlosti. Tudi me je preskrbel z vsemi potrebščinami za ta obisk; preskrbel mi je tovarno žival, najel mi je spremnikov in služabnikov, založil me je s potrebno hrano, in oskrbel me je z darovi za kralja in velikaše njegove. Dne 6. junija 1845. l. sem odpotoval z dvajsetimi nosači; oni so nosili samo denar, to je male školjke, ki jih je osem za en vinar. Tak denar je nepriročen, takega drobiža za 14 tolarjev ima eden uže dovolj nositi. Šli smo skozi več vasi in malih mest, hiše so bile zgolj iz ilovice zmašene. Ti kraji so jako rodovitni, orjaško drevje se širi po mastnem ilnatem svetu. Brezštevilne množine prekrasno pisanih metuljev so letale po planotah. Srečali smo tudi pol ure dolg roj kobilic, vršale so prav tako, kakor bi veter po gozdu žvižgal, ali kakor bi se toča vsipala. V šestih dneh smo dospeli v glavno mesto Abomej; sprejel nas je prvi minister, uže postaran mož. Všeč nam je bil, ker je bil lakomen. Spremil nas je v hišo za nas odločeno in opravljeno, in napil nam dobrodošlico. Za večera nam je prišel naznanit, da nas hoče kralj sprejeti koj zjutraj na vse zgodaj. In pokleknil so vsi navzoči, tudi minister, ker je ta navada, da mora vse poklekniti, kedar se oznani kraljeva volja.

Zgodaj zjutraj sem vstal in se opravil. V sijajni opravi sem jezdil pred kraljevi grad, spremljevali so me domači velikaši. Ta grad opasujejo na daleč okolo rudeči ilnati zidovi, zato ima obširne prostore znotraj, in na vsakih trideset korakov videl sem narejeno po eno mrtvaško glavo na zidu. Vstopili smo, ter se približevali polagoma uzvišenemu mestu pred palačo, na katerem je prestol stal. Ogromen solnčnik je bil razpet čez prestol, in okolo njega še dvajset manjih. Kedar se je kralj pokazal, pozdravil sem ga po vojaški; odzdravil mi je in namignil, naj razjaham in grem k njemu. Pred menoj sta stopala minister in en velikaš. Pred kraljem sta se vrgla po tleh, kakor sta bila dolga in široka, lici pogrnila po prahu, in potem poljubila jako spoštljivo tla, kjer je kralj stal. Na to sta se sklonila na toliko, da sta mogla poklekniti, in kedar sta se oprášila vsa s prahom, tedaj še le sta ustala. Jaz sem sedaj šel bliže. Kralj je stopil s prestola, segel mi v roko in jo krepko potresel. Zagotavljal me je, kako ga veseli, da je prišel Anglež pogledat v njegovo kraljevino. Prinesli so jako dobrega črešnjevca, in napil sem kralju. Ko se je zahvalil ter napil na zdravje kraljici angleški, pa tudi meni. Kedar je kralj pil, vselej so mu zagnili obraz, pa streljali so, in zagodli, da so vedeli

tudi oddaljeni, kaka imenitnost se je prigodila. Po tem je kralj ogledoval opravo mojega konja, in ko se je do dobrega nagledal, zopet sem zajahal, ter se začel malo skazovati z ježo. To skazovanje je spravilo črno svitlost v tako radost, da je pokala na vso moč z rokama. Prav to je ponovila po tem vsa navzoča množica, ter je pokala tako, da se mi je konj začel plašiti. Kralj je bil visoke, krepke postave, prikupljivega lica, se vé da črnega kot oglje, prijetnega glasú in dostojnega vedenja, star pa je bil menda 43 let. Spremniki in životni stražniki so sedeli s podvitimi nogami po tleh in držali puške v rokah.

Sedaj so prikorakale vojaške čete z barbarsko godbo in obstale nekoliko v stran od nas. A to niso bili vojaki, to so bile vojakinje. Načelnice so posamezno dovajali h kralju, da so bile pohvaljene in nadarjene za slavne čine svoje. Kedar je bila ta ceremonija pri kraju, smela je vsaka vojakinja h kralju, katera je hotela, da ga je zagotovila udanosti in zvestobe svoje. Naposled se je polk spustil na kolena in oprášil se s svitlo-rudečim prahom, ki ga je ležalo na debelo po tleh. Naenkrat pa je šinil po koncu, začel kričati hurá, vihteti puške, in slednjič je zdirjal iz grada, da je kar bobnelo pod njim. Te jako brze vojakinje so primerno oblečene in opravljene, in ker se vedno uri, tedaj morejo prenašati najhuje trpljenje. Za tem polkom priropotali so še drugi; kralj ima več tisoč vojakinj, in načeljujejo jim zgolj ženske.

(Konec prihodnjič.)

Politične stvari.

Spominek Hencijev v Budimu.

Henci, mučenik cesarju zveste vojske, storil je pri brambi Budimske trdnjave zoper ogerske ustaše dne 21. maja 1849. leta junaško smrt. Bronast spominek kinča še sedaj javni trg budimskega gornjega mesta, drug spominek pa kinča grobe onih junakov na vojaškem pokopališču budimskem.

Blizo tega pokopališča imajo ženijski vojaki prostor za svoje vaje.

Pred nekaj dnevi šel je memo pokopališča od vaj general L. Janski, poveljnik 61. brigade pešcev, ki kateri spadata tudi tamošnja dva batalijona ženijskih vojakov. Z njim bil je major pl. Lacroir in memo-gredé spominjata se tudi onih častnikov, ki so pri brambi budimske trdnjave storili junaško smrt in počivajo na tem pokopališču. General je vprašal, jeli se skrbi za spominek in major mu odgovori, da se hrani v dobrem stanu in da ga vernih duš dan vojaki vsako leto okinčajo. Med tem izreče general, da bi se lahko spominjali tudi smrtne dneva teh junakov, ki bo 21. maja, pa — se ve da — samo privatno brez vsakega vriša. — Ker se je tej misli v krogih častnikov sploh pritrjevalo, povabil je general Janski častnike za 21. dan maja, naj brez parade, in kolikor moč posamezno pridejo oni, ki hočejo na grob junaških tovarišev; dotični častniki bili so tudi ženijske vrste, spadajo toraj tako rekoč k tisti družini in tako naj ima tudi to obiskanje grobov značaj družinske pobožnosti.

Odločeni dan prijaha general Janski v navadni opravi k pokopališču, najde tam uže nekaj častnikov, nekaj pa jih je tje došlo kmalu po tem od vaj s poveljnikoma, in vsi imeli so navadno opravo. Vojaki od vaj prišedši prinesli so saboj tri vence, general Janski pa enega. Na malem prostoru pred pokopališnimi vratmi

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 9. junija 1886.

Obseg: Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske dné 26. maja 1886. — (Konec.) — C. kr. kmetijska družba kranjska. — Naznanilo in razglas. — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Govor gosp. poslanca dr. Poklukarja v državnem zboru dné 13. maja 1886. o odpisovanji zemljiščinega davka. (Dalje.) — Naši dopisi. — Noviĉar.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske dné 26. maja 1886.

(Konec.)

Gospod Seunig: Preidem k 6. toĉki programa: Volitev petih odbornikov v centralni odbor in sicer namesto po §. 22. druŹbenih pravil izstopivših gg. Źupnika Jeriĉa, cesarskega svetnika Murnika ter višega davĉnega nadzornika Robiĉa in na mesto umrlih gg. oskrbnika Brusa ter veletrgovca Fr. Ks. Souvana.

Gospodje naj blagovolijo oddati volilne liste, gospoda barona Lazzarinija in vodjo Povšeta pa prosim, da blagovolita prevzeti skrutinijum.

(Za ĉas volitve je seja pretrgana.)

Gosp. vodja Povše: Oddanih je bilo 67 volilnih listov, toraj je nadpoloviĉna veĉina 34. Najveĉ glasov in ob enem nadpoloviĉno veĉino so dobili gospodje J. Murnik (66), Fr. Povše (62), baron Lazzarini (49), L. Robiĉ (39), J. Lenarĉiĉ (35).

Gosp. Murnik poroĉa k sedmi toĉki programa, o predlogu centralnega odbora zaradi spremembe druŹbenih pravil: Slavni zbor! Pri mojem prejšnjem predlogu o uravnanji druŹbenih sluŹeb povdarjal sem potrebo spremembe v druŹbenem uradu. To dá se pa doseĉi najbolj s spremembo pravil. Naša pravila so uŹe zeló zastarela, zato je treba resno na to misliti, da jih ĉasu primerno spremenimo in zlasti z dobrimi pravili nekaterih druŹih enacih druŹeb primerjamo. Paragraf 37 pravi, ĉe je občni zbor z veĉino glasov pripoznal potrebo, pravila premeniti, sme premembo le veliki zbor, ki se na novo skliĉe, in kateremu se o sklicu nasvetovane spremembe oznanijo, z dvema tretjinama priĉujoĉih glasov skleniti, s pridrŹkom najvišje potrditve. Glavni odbor sicer za sedaj obĉnemu zboru ne stavi nikakih stalnih predlogov, on obĉnemu zboru samo v splošnem svoje mnenje izrazi, kaj je v prvi vrsti pri naših pravilih popraviti. Najbolj potrebno zdi se glavnemu odboru sledeĉe bolj doloĉno ali morda drugaĉe doloĉiti.

DruŹbeni urad, sosebnost tajništvo, uprava poddruŹnic. UŹe danes se je naglašalo, da je delovanje poddruŹnic kaj mrtvo in da jim je treba z boljšo orga-

nizacijo na podlagi pravil veĉ Źivljenja dati. Mnogo pravic, ki jih ima dosedaj le občni zbor, mogoĉe jih je na korist druŹbi oddati glavnemu odboru ali pa poddruŹnicam. Tudi je treba skrbeti, da bode vdeleŹitev na obĉnih zborih druŹbe bolj Źivahna. Sedaj doloĉi §. 36., da naj bode poddruŹniĉnemu naĉelniku mar, da sam pride, ali izmed dejanskih druŹabnikov poslanca pošlje k obĉnemu zboru, da Źelje in potrebe svoje poddruŹnice razloĉno razodene.

Ako nekaj let sem pregledamo udeleŹitev na obĉnih zborih druŹbe, najdemo, da je komaj 5 do 8 poddruŹnic zastopanih in da je celó teŹko bilo, 32 udov skupaj spraviti, da je bil zbor sklepĉen. Sprememba pravil ima tudi namen, poddruŹnico primorati, da pošlje enega ali dva odposlanca v občni zbor. Kar se tiĉe uravnave druŹbenega uradovanja, je omenjati, da tajnika voli občni zbor na 6 let, on je ob enem odbornik in sam o tistem glasuje, kar ima izvršiti. Še sprememba pravil je doseĉi, da bode tajnik stalno namešĉen ali od obĉnega zbora ali pa od glavnega odbora. Stalno nastavljeni tajnik ima biti duša druŹbenemu delovanju, on je tisti, ki vse druŹbene razmere pozna, kajti on ostane, odborniki se pa menajo. Jaz predlagam: Občni zbor naj glavni odbor po oblasti prihodnjemu obĉnemu zboru predlagati primerno spremembo pravil v koneĉno potrdilo.

Gospod Deschmann: Jaz menim, da bi bila dolŹnost glavnega odbora, uŹe danes predloŹiti obĉnemu zboru svoje odloĉno mnenje, kaj je na pravilih popraviti.

Jaz dvomim, da bi sprememba pravil oŹivelá delovanje poddruŹnic in ravno tako sem proti stalnemu namešĉenju tajnika. Današnji sklep smatral bi se lahko tako, da je uŹe naĉelno sklenjeno, tajnika stalno nastaviti. Res je dobro, da je v druŹbi tajnik, ki je v vseh razmerah poduĉen, za to pa ni treba stalnega namešĉenja, vsaj je njegova dolŹnost, se v vsem poduĉiti. Vsak ĉlovek ima svoje slabosti in tako bi lahko tajnik hotel gospodariti ĉez cel odbor in ako bi mu

kak sklep ne ugajal, bi ga pa ne izvršil. Jaz mislim, da bi bilo umestno, danes nikakega prejuda ne storiti.

Gosp. tajnik Pirc: Glavni odbor zamogel bi dosti bolj živahno delovati, ko bi dobil več spodbude od podružnic. Res je, da je temu vzrok tudi nekoliko sedajna uprava podružnic, katera dá podružnicam neko čudno stališče. Pozval je glavni odbor podružnice, da naj skličejo občne zборе, h katerim pridem jaz kot potovalni učitelj, da se tako oživi njih delovanje. In kakí je bil vspeh? Prav žalostno neznaten! Podružnici v Vipavi in Radečah sta naznanili svoj občni zbor, katerega sem se tudi udeležil, drugih 24 podružnic pa ali ni imelo niti zborovanja, ali se jim pa ni potrebna zdela navzočnost tajnikova. Jako mnogo bi se še dalo storiti, ko bi udje, oziroma podružnice hotele stopiti v ožjo zvezo in občevanje z glavnim odborom. Da v drugih deželah družbe bolje delujejo, je, kakor sem uže poprej rekel, vzrok iskati v delavnih podružnicah. Ako prebiram glasila štajarske ali koroške družbe, nahajam v teku celega leta do sto vabil na podružnična zborovanja, med tem, ko tacih zborovanj ni pri nas v celi deželi na leto pet.

Gospod Murnik: Gospodu Deschmannu moram javiti, da glavni odbor z današnjim predlogom ne namerava nikakega načela postaviti. Današnji predlog ima le namen, glavni odbor pooblastiti, da smé prihodnje leto spremenjena pravila občnemu zboru v sklep predložiti. Kaka bode ta sprememba, to sme končno odločiti tako ali tako le samo prihodnji občni zbor. Te spremembe, katere sem jaz danes memogredé ko potrebne omenjal, niti niso izraz mnenja glavnega odbora, ampak le edino mojega osebnega.

Pri glasovanji sprejme se z veliko večino odbo-
rovi predlog.

Tajnik g. Pirc: V imenu glavnega odbora mi je naloga slavnemu zboru staviti predlog, da ustanovi podružnico za logaški okraj, ter glavnemu odboru naroča v ta namen vse potrebno ukreniti. V Logaškem okraju je jako veliko zavednih kmetovalcev, kateri so ali uže udje družbe, ali pa bi precej pristopili, da bi okraj imel svojo podružnico. Sedaj pripadajo logaški udje v Cirknico, od katere so gotovo preveč oddaljeni. Slavni zbor naj blagovoli, ta predlog sprejeti.

(Predlog se enoglasno sprejme.)

K 8. točki programa „predlogi podružnic“ poroča tajnik g. Gustav Pirc: Svoje predloge, kateri naj pridejo v pretresovanje pri občnem zboru, poslali ste le dve podružnici, namreč rateška in metliška.

Podružnica rateška predlaga:

1. Glavni odbor naj na merodajnem mestu prosi, da dobijo revnejši vinogradniki ameriške trte zastonj.

(Predlog se sprejme brez ugovora.)

2. Pri napravi nasadov v družbeni drevesnici je gledati na to, da se bode kolikor le mogoče moštnic izgojevalo. (V družbeni drevesnici vsadilo se je lansko leto nad 2000, letos pa nad 4000 moštnic).

(Predlog se sprejme.)

3. Glavni odbor naj na primernem mestu skuša delovati na to, da bodo v časnikih prijavljene tržne cene primerne resničnim tržnim cenam.

(Predlog se sprejme.)

Podružnica metliška predlaga:

1. Glavni odbor naj pri vis. c. kr. vladi prosi, da se odpiše pri vremenskih nezgodah, mrazu itd. vselej in takoj vsaj en del davka.

(Predlog se sprejme.)

2. Glavni odbor naj pri vis. c. kr. kmetijskem ministerstvu prosi, da dobi podružnica metliška 5000 ameriških trt brezplačno.

(Predlog se sprejme.)

3. C. kr. kmetijska družba naj peticionira za dolensko železnico.

(Predlog se sprejme.)

4. Na primernem mestu je delati na to, da bode prosta ženitev omejena.)

(Predlog se sprejme.)

K zadnji točki programa „predlogi posameznih članov“ oglasi se g. Borštник: Slavni zbor! Jaz sem kupil od kmetijske družbe v svojem času mnogo sadnega drevja, kojega sem posadil po mojem posestvu; pa ne le kupil sem sadno drevje, ampak ker imam uže od nekdanj veliko veselja do sadjarstva, tudi sam sem pocepil mnogo dreves. Rekli boste: To je prav! Drevje sem drago plačeval, reči moram, da je lepo rastlo, a prišla je tista huda žival, ki jo imenujemo zajec. Zajec, gospoda moja, naredil mi je veliko škodo, namesto da bi imel danes mnogo lepega sadunosnega drevja, nimam nič in ni čuda, če izgubim veselje do sadjarstva. Da so naredili v deželni zboru premijo za onega, ki umori vidro, menim, to je prav; a imeli bi narediti tudi premijo za pobijanje zajcev, onega pa, ki lesico umorí, kaznovati bi ga morali. Se ve da, varujejo bogatina, ki rad obira pečenega zajca, na kmeta pa, kojemu se neprecenljiva škoda godi, pa še mislijo ne. Tudi srne delajo hudo škodo, vlada nas sili goličave zasajati, brani pa s postavo srno, katera mlado drevje objeda. Zakaj pa koze ne pusté v gozd, ali je ona kaj družega kot srna? Meni zgodila se je velika škoda, kakor sem povedal, pustil sem po izvedencih škodo ceniti, a dobil nisem skoraj nič. Zato jaz predlagam, da se lovska postava predrugači in izreče zajca škodljivim živalim, katerega vsak na svojem posestvu sme pobiti.

Tajnik gosp. Pirc: Jaz moram vsekako pritrditi gospodu Borštniku, čeravno sem prepričan, da v njegovem smislu ne bodo lovske postave hoteli predrugačiti. Kmetijska družba se je v tej zadevi uže nekaterikrat posvetovala, a tu je težko kaj predrugačiti. Moje mnenje je to, da je vis. c. kr. deželno vlado prositi, da svojem organom naloži pri obravnavah zaradi škode, prouzročene po divjačini, kolikor je postavno mogoče kmetu pomagati. Sicer pa bode glavni odbor v tej stvari vsacemu rad pomagal do svoje pravice prispeti, ako se bode kedo na-nj obrnil.

Gosp. predsednik Seunig: Ker je program obravnav končan, zahvalim se vsem gosp. udeležencem ter zaključim zborovanje.

Na dan občnega zbora popoldne ob četrti uri zbralo se je na vabilo glavnega odbora mnogo udov kmetijske družbe na poskuševalnem vrtu, da si ogledajo nove drevesnične nasade. Zbrane gg. člane počastil je tudi se svojo navzočnostjo visokorodni gosp. deželni predsednik baron Winkler.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Seja glavnega odbora dné 30. maja 1886.

Seji predseduje družbeni podpredsednik gosp. Jas. Fr. Seunig, navzoči so pa odborniki: gg. Detelja, Goll, Kastelic, bar. Lazzarini, J. Lenarčič, Murnik, Povše, Robič in družbeni tajnik ter zapisnikar g. Gustav Pirc.